

РОМАНСЬКІ ТА ГЕРМАНСЬКІ МОВИ

УДК 808.1:82-92

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.6.1/17>**Благовірна-Храновська У. М.**

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ЛІТЕРАТУРНИЙ ТВІР ЯК ОБ'ЄКТ ЛІТЕРАТУРНОЇ РЕЦЕНЗІЇ

У статті зосереджено увагу на аналізі конструювання літературного твору як об'єкту рецензії у сучасних британських медіа (2020–2025) у кількох комплементарних площинах. Теоретичний каркас побудовано із врахуванням теорії оцінності Дж. Р. Мартіна та П. Р. Р. Вайта, моделі позиціонування і залучення К. Гайленда і соціокогнітивного розуміння позиціонування В. Уциною. Таке поєднання дає змогу описати, як саме рецензент через мікролінгвістичні рішення та метадискурсивні стратегії вибудовує культурний профіль твору, визначає його місце у спільних нормах та очікуваннях, формує та визначає траєкторію читання. Емпіричну базу розвідки становлять рецензії, опубліковані у «The Times Literary Supplement» («TLS»), «The Guardian» та «The Spectator», які демонструють різні стилістичні профілі, застосовуючи схожі механізми конструювання об'єкта. Окреслено методіку дослідження, що передбачає якісне кодування оцінних ресурсів, ідентифікацію маркерів позиційності, фіксацію способів реалізації аспекту залучення та опис паратекстових «порогів» (жанрові ярлики, серіальні рубрики, прев'ю-тези, гіперпосилання). Показано, що інтенсивні оцінні формули визначають параметри якості, маркери обережності калібрують упевненість судження, а звертання до читача моделюють очікувану рецептивну траєкторію. Виявлено, що інтертекстуальні «якорі» (зіставлення з авторськими корпусами, жанровими моделями, культурними прецедентами) закріплюють статус твору у каноні, тоді як паратекст синхронізує точку входу читача з пропонованим кутом інтерпретації.

Визначено наукову новизну дослідження, що полягає у цілісному описі рецензії як узгодженого механізму культурного позиціонування. Окреслено практичне значення роботи, що визначається запропонованою аналітичною моделлю для корпусних студій сучасної критики, яка дає змогу простежити, як послідовність оцінних і метадискурсивних кроків трансформує окремі текстові спостереження у спільні культурні рамки. Засвідчено, що отримані результати уточнюють розуміння жанрової динаміки англомовної рецензії в добу цифрової комунікації та демонструють, що вирішальною ланкою є позиціонування (stance) рецензента. Доведено, що саме воно інтегрує поетику твору, його соціокультурну присутність і паратекстову організацію в цілісну репрезентацію літературного твору як об'єкта.

Ключові слова: літературна критика, рецензія, літературний твір, теорія оцінності, паратекст, суб'єкт дискурсивної діяльності, позиціонування суб'єкта дискурсивної діяльності.

Постановка проблеми. Трансформація комунікативних практик, зумовлена розвитком онлайн-платформ та соціальних мереж, призводить до зміщення фокусу професійного аналізу, посилює потребу орієнтованості на взаємодію з аудиторією, що позначається на структурі, усталеності функцій, врешті розхитує монолітність авторитету рецензійного дискурсу. Внаслідок цього актуалізуються дослідження, присвячені проблематиці еволюційності жанрових форм та пошуку авторами нових дієвих практик взаємодії з аудиторією.

Дослідники констатують, що «зміни та трансформації... демонструють дифузійні, взаємозбагачувальні процеси, симбіозність жанрових утворень, розвиток журналістської майстерності та творчості і при цьому вони є новими викликами часу» [2, с. 149]. Подібно і літературна рецензія, представлена на майданчиках цифрових медіа, розвивається як міждискурсивний жанр, адже поєднує сферу літературної критики, культурної журналістики, елементи есеїстики та комерційної комунікації. Водночас рецензія не просто «описує»

об'єкт, а конструює його, виділяючи релевантні ознаки твору, а також розміщуючи його в мережі інтертекстуальних зв'язків. Рецензія визначає художню цінність, легітиміє соціокультурну значущість і, що не менш важливо, позиціонує твір/книгу в публічному просторі як предмет вибору читача. Відтак проблематика наукової розвідки спрямована на дослідження особливостей способів конструювання літературного твору як об'єкту рецензії. У цифрову добу рецензія, представлена в британських медіа, представляє літературний твір як багатовимірний об'єкт, який водночас зчитується на кількох рівнях. По-перше, як текстова структура – наратив, форма, мовно-стилістичні рішення й композиція задають внутрішню логіку прочитання. По-друге, твір вплетений у публічні контексти дискусій, читацьких очікувань і медійних приводів. По-третє, твір, як ринковий продукт, містить цифрові паратекстові сигнали, що окреслюють траєкторію взаємодії читача з твором у медійному просторі. Сукупність цих площин формує цілісний спосіб бачення; рецензія не просто описує книгу, а конструює її як об'єкт, поєднуючи внутрішню поетику, публічну присутність, канонічні зв'язки та цифрове обрамлення. Водночас те, як саме рецензія формує цей об'єкт у свідомості читача, дедалі очевидніше зумовлюється позиціонуванням (*stance*) рецензента, себто публічною проєкцією його способів взаємодії з аудиторією. Існуючі історико-літературні та журналістикознавчі огляди описують еволюцію жанру і роль періодики, однак не дають достатньо мікролінгвістичного інструментарію для картографування оцінних і метадискурсивних ходів у конкретних текстах провідних британських медіа, що зумовлює наукову новизну дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд новітніх дослідницьких робіт засвідчив, що інтерпретація літературного твору в межах рецензії вибудовується на перетині кількох традицій. Стаття спирається на кілька взаємодоповнювальних рамок, що дозволяють розглядати літературний твір як об'єкт рецензії в його багатовимірності. Нормативно-дефініційний контур задають В. Лесин, Д. Гринчишин, Л. Гумецька, В. Карпова, В. Здоровега, Р. Гром'як, Ю. Коваліва. Онтологія та внутрішня організація твору окреслені через класичні підходи, досліджені Р. Інгарден, А. Томассон, а також Р. Веллек та А. Воррен. Паратекстологію репрезентує Ж. Ж. Женетт.

Операційний інструментарій для мікроаналізу мовлення рецензії забезпечують дві комплексні моделі: теорія оцінності Дж. Р. Мартіна та

П. Р. Р. Вайта (*Appraisal Theory*) та модель позиціонування і залучення К. Гайленда (*Stance and Engagement*). Соціокогнітивний вимір позиціонування закріплено у роботах В. Ущиної: йдеться про позиціонування як смислотворчу дію, яка вбудовує твір у мережу цінностей і статусів спільноти.

Для історико-медійного тла використовуємо оглядову лінію Н. Мамброл про роль англомовної періодики Просвітництва у становленні рецензії. Правовий контур поняття літературного твору як об'єкта публічного обігу подано за І. Петренко, що дозволяє коректно окреслити статус «об'єкта рецензії» поряд із поетикою і рецепцією.

Постановка завдання. Метою статті є продемонструвати процес конструювання літературного твору як об'єкту із зануренням у сучасні британські рецензії 2020–2025 років; водночас висвітлити взаємодію поетики, паратексту та інтерпретаційних практик; проаналізувати позиційність рецензента та ресурси в межах теорії оцінності та позиціонування; окреслити типові мовні маркери, які спрямовують прочитання у відповідній траєкторії.

Виклад основного матеріалу. В. Лесин трактує літературну критику як «один із основних розділів літературознавства (науки про літературу), головне завдання якого давати тлумачення, визначити ідейно-естетичне значення та роль у суспільному й літературному житті творів сучасності, обґрунтовано показувати їх позитивні якості й хиби» [6]. К. Кузьменко інтерпретує критику як мистецтво дослідити та зрозуміти [5]. Коли критика звертається до творів минулого, її завдання не обмежується реконструкцією історичного контексту, адже головний акцент переноситься на те, як ці твори промовляють до сучасності та що саме вони відкривають у контексті цінностей, досвіду чи проблем сьогодення. Аналітична оптика критики охоплює твір як цілісність: зміст і форма розглядаються у їх нерозривній єдності, адже художній сенс народжується саме у процесі взаємодії ідей, композиції, мовних засобів і жанрових рішень. Зважені критичні судження мають практичну вагу для всіх учасників літературної комунікації: для авторів вони слугують інструментом зворотного зв'язку і є умовою творчого зростання, для читачів і ширшої публіки – дороговказом для інтерпретації, оцінювання та осмисленого діалогу з текстом. Д. Гринчишина та Л. Гумецька визначають критику «як літературний жанр, що зосереджується на аналізі та оцінюванні актуальних творів літератури й мистецтва» [4]. Йдеться не

лише про фіксацію вражень, а й про системне тлумачення художніх рішень твору, з'ясування його ідейного змісту, естетичної цінності та культурної значущості. В такій інтерпретації критика виконує посередницьку функцію між автором і читачем: структурує сприйняття, пропонує аргументи для публічної дискусії та формує орієнтири смаку. Журналістикознавчий дослідницький ракурс фіксує серед повноважень рецензії як різновиду критичних журналістських матеріалів здатність оперативного поєднувати функцію інформування аудиторії із професійним аналізом і кваліфікованим оцінюванням твору [8].

Еволюційність підходів до трактування завдань і функцій критичного дискурсу простежується в історичній тягlostі. Англomовна рецензія на художню літературу формувалася поступово, а вирішального імпульсу набула із розквітом періодики у XVIII столітті, коли в Британії склалася культура регулярних друкованих видань і професійної критики. Відкриття літературних журналів створило простір для публічного обговорення й оцінювання художніх творів та виробило сталі практики критичного письма. Показовими є ініціативи Р. Стіла та Дж. Адісона, які, працюючи з аудиторією за посередництвом преси доби Просвітництва, заклали засади критичної публіцистики. Саме з їхніми виданнями пов'язують становлення впливових платформ рецензування «*The Tatler*» (1709), «*The Spectator*» (1711) і «*The Guardian*» (1713), які сприяли виробленню критеріїв оцінювання, читачоорієнтованого стилю і традиції суспільного діалогу про літературу. Дослідницькі огляди історії англійської літератури відзначають цю роль періодики як каталізатора еволюції жанру рецензії [17]. Сьогодні панораму британського рецензійного поля формують як загальнонаціональні новинні майданчики, так і спеціалізовані літературні журнали. До перших належать «*The Guardian*», «*The Telegraph*», «*The Scotsman*», «*The Observer*», а також «*BBC Culture*»; до других: «*The Times Literary Supplement*», «*London Review of Books*», «*The Spectator*». Усі вони системно пропонують широкій аудиторії ґрунтовні огляди та рецензії на твори художньої літератури.

Літературна рецензія, як форма інтелектуальної творчості, торувала собі шлях на шпальтах періодичних видань, невпинно набуваючи рис публіцистики. Багатоміліардна історія розвитку жанру нерозривно пов'язана з еволюцією літературної критики та журналістики загалом. Розвиваючись від початкових коротких форм до сучасних, глибоко аналітичних і структурно складних

текстів, цей жанр змінювався у відповідь на культурні, соціальні та технологічні трансформації. Термін «рецензія» успадкував своє значення від латинського «*recensio*», що означає «огляд», «аналіз», «оцінка». Розуміння жанру тут базується на його провідній цілі – здійснити ґрунтовний аналіз і оцінювання художнього твору з фіксацією його недоліків. Проте функції рецензії цим не вичерпуються; через обґрунтовану інтерпретацію автор рецензії визначає смислову вагу твору, його місце в сучасному літературному ландшафті та стимулює читачий інтерес, фокусуючи увагу аудиторії на певних моментах, водночас виокремлюючи й самого митця як представника національної літературної традиції [1].

Орієнтованість журналістської практики як виду професійної діяльності на селекцію суспільно значущих тем, підштовхує В. Здоровеґу акцентувати увагу на рецензії не лише як на одному із «найпоширеніших літературно-критичних жанрів», мета якого спрямована не лише на «аналіз, оцінювання художнього, мистецького, публіцистичного, наукового твору», а й на «зіставлення його з життям, а також розгляд порушених у творі суспільних проблем» [3]. Тож, увиразнюючи поліфонію суміжних професійних сфер, тлумачний словник української мови кінця 70-х років констатує: рецензія – це стаття, де здійснюється *аналіз і оцінювання* твору науки чи мистецтва, книги, вистави, концерту та інших продуктів [4], тим самим не лише увиразнюючи різноманіття творів, а й фіксуючи характерні та визначальні *функції* – аналізувати і оцінювати, що у свою чергу передбачає фіксацію переваг і недоліків.

Сучасні визначення терміну «рецензія» фіксують відхід від синкретичного фокусу до усталеності підходів врахування контексту, зумовлену потребою галузевої диференціації, водночас закріплюючи специфіку жанру через врахування його функціонального призначення: «рецензія – жанр публіцистики, за допомогою якого автор *професійно аналізує* твір літератури, науки, мистецтва, *дає оцінку* вже відтвореним фактам, подіям, явищам» [10]; «рецензія – один із провідних жанрів літературної критики, що *розглядає й оцінює* твори художньої літератури, мистецтва, *визначає їхню вартість та характеризує допущені, на думку критика, хиби, недоліки*» (виділено мною – У. Благовірна-Храновська) [7]. Наголошення на функціональних параметрах зумовлене багатозаровістю дії тексту, що поєднує кілька аспектів: оцінний – формує аргументоване судження про художній твір; інформативний – подає стислі відомості

мости про автора, контекст, жанрові риси, визначає специфіку поезики; рекламний – привертає увагу до видання і стимулює читацький інтерес; розважальний – утримує увагу аудиторії завдяки виразному стилю, дотепності, наративним прийомам. У своїй сукупності окреслені функції забезпечують критичне осмислення літературного твору.

Водночас дослідницька увага стимулює враховувати поширені підходи до тлумачення власне об'єкта критики – «літературного твору». У своїй феноменологічній традиції Р. Інгарден відкидає ототожнення літературного твору з реальними об'єктами чи подіями (примірниками тексту), а також із психічними переживаннями автора або читача. Так само він не приймає підходу, що зводить твір до платонівських ідеальних об'єктів, тобто упорядкованих множин речень чи значень [20]. В його інтерпретації твір постає як специфічний різновид, який не зливається ні з матеріальними носіями, ні з одиничними актами свідомості. На противагу такому підходу, в класичній теорії літератури Р. Веллека та А. Воррена увага акцентується на творі як вербальній структурі, відмежованій від зовнішніх факторів, таких як авторська біографія чи загальнокультурне тло. Таке визначення уможливорює аналіз внутрішньої організації тексту (форми та змісту, жанру, наративних модусів) [22, с. 154–156]. Структуралістично-поетикальний вектор, уточнений Ж. Ж. Женеттом, розмежовує «текст» і ширшу комунікаційну цілісність «твору», до якої входять перитекст і епітекст (назва, передмова, інтерв'ю, обкладинка тощо), саме цей паратекст слугує порогом інтерпретації й визначає соціальне функціонування твору. Рецептивно-герменевтична лінія С. Фіша підкреслює, що значення твору формується в межах «інтерпретаційних спільнот», тож літературний твір постає як результат узгоджених правил читання, а не виключно властивість тексту як такого [13]. Врешті, у правових та медіа-дослідженнях (зокрема в українському авторському праві) літературний твір визначається як об'єкт охорони будь-якої жанрово-стильової форми письмового тексту, що фіксує авторський результат творчої діяльності – акцент зміщується з поезики у площину суспільного використання та охорони прав автора [9].

Багатоманіття спектру підходів – від онтології твору через текстову структурність і паратекстуальне обрамлення до соціально-інтерпретаційної та правової перспектив – увиразнює, що рецензія сфокусована на творах у множині смислів, адже йдеться як про поетично організовані тексти та

інституційно оформлені публікації, так і про прочитання, які неминуче занурені в норми конкретних інтерпретаційних спільнот.

Щоб верифікувати окреслені положення, звернімося до репрезентативного корпусу рецензій у британських медіа 2020–2025 років: зокрема, «*The Guardian*», «*The Spectator*» та «*The Observer*».

У рубриці «Книга дня» («*Book of the day*»), що розміщена на платформі «*The Guardian*», паратекст і жанрове рамкування працюють як подвійний механізм – вони одночасно задають інтерпретаційну оптику й запускають м'які промоційні тригери. У відгуку на роман П. Меррея «*The Bee Sting*» читач отримує паратекстуальні підказки – серіальне маркування рубрики «*Book of the day*», внизу сторінки – прямий заклик «замовити копію» («*order your copy*») з гіперпосиланням на «*Guardian Bookshop*»; ці елементи ще «на порозі» прочитання рецензії задають транзакційну стежку для користувача платформи без розриву з критичною частиною рецензії [15].

Перші рядки тексту рецензії фіксують «швидкий паспорт об'єкта». Рецензентка Дж. Джордан характеризує роман, як «*the story of a well-to-do Irish family in financial, emotional and existential trouble*», де «*slow-building ecological disaster*» розгортається паралельно із сімейним занепадом. Дж. Джордан не просто резюмує фабулу, а вписує твір у тематичні координати, формуючи в читача рамку інтерпретації саме цього об'єкта [15]. Всередині самої рецензії твір вбудовано у ширший соціокультурний контекст і це доводить, що роман осмислюється як коментар до публічних тем і досвідів, тобто як соціальний факт у дискусіях про економіку, екологію та сучасне ірландське життя. Інституційним підсиленням цього твердження поза самою рецензією є згадки в новинах «*The Guardian*» про здобутки П. Меррея – спершу перемога у фікшн-категорії премії «*Nero*» (2024), а згодом статус призера «*Nero book of the year*». Проте в межах поставленого завдання насамперед варто покладатися на соціальні маркери в самій рецензії. Аналіз корпусу рецензій власне дозволяє стверджувати, що літературний твір конструється у площині соціального явища. Так, рецензентка послідовно закріплює жанрово-якісне позиціонування твору – підзаголовкова формула «*a brilliantly funny, deeply sad portrait*» задає первинний тон оцінки, а кульмінаційний слоган «*you won't read a sadder, truer, funnier novel this year*» виконує роль підсилювача, що встановлює високий поріг очікувань на рівні «книга року». В термінах теорії Дж. Р. Мартіна та

П. Р. Р. Вайта (*Appraisal Theory*) ці висловлювання працюють як ресурси ставлення (*Attitude*) і градації (*Graduation*), тим самим інституалізуючи ціннісний профіль об'єкта та скеровуючи читача до сприйняття роману як еталонного в межах сезону [18]. В наведеному фрагменті літературний твір насамперед конструюється в площині ринкового продукту, адже підсилені оцінні формули працюють як маркери промоції.

Без сумніву, рецензія може реалізувати літературний твір насамперед як текстову структуру – через опис композиції, фокус оповіді, мовно-стилістичні прийоми та нарративні ефекти. Розгляньмо це на прикладі рецензії С. Рахіма, опублікованої на платформі «*The Spectator*», на роман К. Ішігуро «*Klara and the Sun*». Рецензент експліцитно, детально аналізує конструкцію тексту, фіксує фокалізацію (оповідь від імені штучного друга-робота – Клари), який поступово впорядковує травматичні спогади: «*our narrator, Klara, is arranging traumatic memories into comprehensible order. She is a robot, an Artificial Friend...*» [19]. С. Рахім робить стилістичну ремарку щодо манери письма – «*the textureless sentences and awkward dialogue are partly the point*». Навмисна «пластичність» синтаксису та нібито незграбні репліки не є вадою, а ефектом, адже моделюють обмежену, процедурну свідомість штучної оповідачки. Динаміку темпу й розкриття С. Рахім підсумовує так: «*The first 200 pages... can try the reader's patience... But the last 100 pages mostly redeem the novel... it works on you without you quite realising. But the danger of over-explanation is always present*» [19]. Тобто вибудовується лінія повільного нагнітання та компенсаторної розв'язки, де структурна реалізація фіналу виправдовує дещо повільний темп перших розділів. Сукупність цих спостережень презентує твір як інженерію перспективи, темпу й символічних лейтмотивів. Форма й нарративні рішення тут є одними із головних об'єктів критичного опису.

Звернімося до того, як саме рецензент конструює образ твору за допомогою моделі позиціонування і залучення (*Stance and Engagement*) К. Гайленда, опираючись на українську традицію студій позиціонування, розвинутою В. Ущиною. К. Гайленд визначає позиціонування як публічну проєкцію авторської позиції через підсилювачі (*boosters*), маркери обережності (*hedges*), маркери ставлення (*attitude markers*) та маркери авторської присутності (*self-mentions*); водночас залучення (*engagement*) оформлює взаємодію з адресатом, активує спільні знання та очіку-

вання й спрямовує інтерпретацію. Така двокомпонентна модель (*Stance and Engagement*) пояснює, як критичний текст керує очікуваннями, коментує власну аргументацію та налагоджує контакт так, щоб читач побачив об'єкт під потрібним кутом [14]. Як слушно зазначає В. Ущина, «позиціонування – це різнопланова, багатогранна і мультимасштабна дискурсивна діяльність» [11, с. 108]. «У нинішньому інформаційному суспільстві ми все чіткіше усвідомлюємо той факт, що об'єкти, про які ми говоримо і стосовно яких займаємо свої суб'єктні позиції, не стільки існують в реальному світі, скільки виявляються продуктами нашого позиціонування щодо них» [12, с. 36]. Тобто рецензент, послуговуючись маркерами реалізації своєї суб'єктивної позиції, «вбудовує» твір у мережу смислів, статусів і очікувань спільноти.

У рецензії К. Лаудон на роман Д. Солаї «*Flesh*», опублікованої на платформі «*TSL*», позиціонування рецензента поетапно конструює літературний твір як об'єкт прочитання [16]. Початкове обрамлення твору в К. Лаудон – виразні підсилювачі та маркери ставлення, які одразу встановлюють певні очікування для читача. У промо-тизері до матеріалу «*TLS*» подано: «*Mid-career, Szalay has completely overhauled his prose style*». Висловлення з оцінним ядром («*completely overhauled*») не просто інформує, а закріплює авторську оцінку як упевнену; а, отже, формує суб'єктивне позиціонування критика щодо стилістичної новизни роману. У прев'ю-рядках реалізується аспект залучення – адресну роботу з читачем через присвійний займенник «*your*» та обіцянку досвіду. Лаудон кореспондує: «*For anyone already familiar with his work, Flesh is absolutely worth your time – a compelling, unobvious novel from an intriguingly restless...*». Висловлення «*absolutely worth your time*» – реалізація залучення із підсилювачем «*absolutely*» персоніфікує рекомендацію. Водночас епітети «*compelling*», «*unobvious*», «*restless*» – маркери ставлення, які кодують емоційно-оцінне тло рецензії. Тож, позиціонування та залучення прокладають маршрут очікувань; у соціокогнітивній рамці В. Ущиної це означає, що позиціонування є контекстно зумовленою діяльністю, а мовленнєва поведінка визначається ситуацією взаємодії [21, с. 425].

Висновки. Проведений аналіз засвідчив, що у сучасних британських медіа 2020–2025 років літературний твір у межах рецензії послідовно конструюється як багатовимірний об'єкт, що водночас постає як текстова структура з влас-

ною нарративною логікою, мовно-стилістичними рішеннями та композицією; як соціальний факт, занурений у публічні дискусії, преміальні траєкторії та читацькі очікування; як вузол інтертекстуальної мережі й канону, де рецензент вибудовує лінії наслідування, контрасту чи оновлення жан-

рових моделей; як обрамлений публічний цифровий артефакт із паратекстовими сигналами, що задають користувачку траєкторію взаємодії. Саме збірка цих площин і є тим критично важливим процесом конструювання твору як об'єкта у свідомості читача.

Список літератури:

1. Благовірна-Храновська У. М. Англomовна рецензія на платформах сучасних британських медіа: до питання еволюції функцій жанру. *Стратегії розвитку та пріоритетні завдання філологічних наук* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя. LihaPress, 2024. С. 43–47. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-450-7-12> (дата звернення: 12.11.2025).
2. Голік О. В. Взаємодія та взаємозбагачення жанрів: новітні тенденції розвитку журналістської творчості : дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.04. Київ, 2009. 283 с.
3. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. 2-ге вид., перероб. і допов. Львів : ПАІС, 2004. 268 с.
4. Короткий тлумачний словник української мови / уклад. Д. Гринчишин, Л. Гумецька, В. Карпова та ін. Київ, 1978. 296 с.
5. Кузьменко К. О. Тональність та міра критики в критичній статті (на прикладі сучасних українських рецензій). *Наукові записки Інституту журналістики*. 2008. Т. 31. квіт.-черв. С. 18–26.
6. Лесин В. М. Літературознавчі терміни : словник. Київ, 1985. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Lesyn_Vasyl_Maksymovych/Literaturoznavchi_terminy/.
7. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва та ін. Київ, 1997. 242 с.
8. Михайлин І. Л. Основи журналістики. 3-є вид., допов. і поліпш. Київ : ЦУЛ, 2003. 284 с.
9. Петренко І. І. Правова характеристика літературного твору як об'єкта авторського права. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2014. № 6. С. 40–47. URL: https://www.ndiiv.org.ua/Files2/2014_6/7.pdf.
10. Словник журналіста : Терміни, мас-медіа, постаті. Ужгород : ВАТ «Видавництво Закарпаття», 2007. 224 с.
11. Ущина В. А. Позиціонування суб'єкта в сучасному англomовному дискурсі ризику : дис. ... д-ра філол. наук : германські мови. Київ, 2016.
12. Ущина В. А. Соціокогнітивна дискурсологія: аспекти дослідження. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*. 2016. Vol. IV(15). Issue 90. С. 35–38. URL: <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/03/Sociocognitive-discourse-studies-Research-Aspects-Ushchyna-V..pdf>.
13. Babaee R., Montashery I. Stanley Fish with respect to the reader. *International Journal of English and Literature*. 2012. Vol. 3. № 2. С. 18–24. DOI : 10.5897/IJEL11.114. URL: <https://scispace.com/pdf/stanley-fish-with-respect-to-the-reader-1yievrymdx.pdf>.
14. Hyland K. Stance and engagement : A model of interaction in academic discourse. *Discourse Studies*. 2005. 7(2). Pp. 173–192.
15. Jordan Justine. The Bee Sting by Paul Murray review – a tragicomic triumph. *The Guardian*. 2023. 31 May. URL: <https://www.theguardian.com/books/2023/may/31/the-bee-sting-by-paul-murray-review-a-tragicomic-triumph>.
16. Lowdon C. Flesh by David Szalay : Book review. *The Times Literary Supplement (TLS)*. 2025. 21 March. URL: <https://www.the-tls.com/literature/fiction/flesh-david-szalay-book-review-claire-lowdon>.
17. Mambrol N. A Brief History of English Literature. *Literariness*. 2018. 18 July. URL: <https://literariness.org/2018/07/18/a-brief-history-of-english-literature/>.
18. Martin J. R., White P. R. R. The Language of Evaluation : Appraisal in English. Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2005. 240 p.
19. Rahim S. The robot as carer : Klara and the Sun, by Kazuo Ishiguro, reviewed. *The Spectator*. 2021. 06 March. URL: <https://www.spectator.co.uk/article/the-robot-as-carer-klara-and-the-sun-by-kazuo-ishiguro-reviewed/>.
20. Thomasson A. Ingarden R. *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Spring 2024 Edition / eds. : Edward N. Zalta, Uri Nodelman. Stanford : Metaphysics Research Lab, Stanford University, 2024. URL: <https://plato.stanford.edu/archives/spr2024/entries/ingarden/>.
21. Ushchyna V. Risk communication and stance: strategic framing in risk discourse. *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow*. 2020. T. V. № 1. С. 462–501. URL: https://lartis.sk/wp-content/uploads/2020/06/Ushchyna_Issue-1_2020.pdf.

22. Wellek R., Warren A. *Theory of Literature*. New York : Harcourt, Brace, 1949. URL: <https://archive.org/details/theoryofliteratu00inwell>.

Blahovirna-Khranovska U. M. REALIZATION OF THE ADVERTISING FUNCTION IN CONTEMPORARY BRITISH LITERARY REVIEWS

The article examines how, in contemporary British media (2020–2025), the literary work is constructed as the object of a review across several complementary aspects. The theoretical framework combines J. R. Martin and P. R. R. White's Appraisal Theory, K. Hyland's model of stance and engagement, and V. Ushchyna's sociocognitive account of stance. This synthesis makes it possible to describe how reviewers, through microlinguistic choices and metadiscursive strategies, build a work's cultural profile, locate it within shared norms and expectations, and script a trajectory of reading. The empirical base comprises reviews from «The Times Literary Supplement» («TLS»), «The Guardian», and «The Spectator», which display distinct stylistic profiles yet similar mechanisms for constructing the object. The methodological approach is outlined as qualitative coding of appraisal resources, identification of stance markers, tracking of engagement moves, and description of paratextual “thresholds” (genre labels, serial rubrics, preview taglines, hyperlinks). The analysis shows that intensive evaluative formulas set a quality benchmark, hedging calibrates the reviewer's degree of commitment, and direct address models the intended receptive path. Intertextual «anchors» (alignments with authorial corpora, genre templates, cultural precedents) are shown to consolidate the work's status within the canon, while paratext synchronizes the reader's point of entry with the proposed interpretive angle. The study offers a holistic account of the review as a mechanism for constructing its object. The practical contribution is defined as a working analytic scheme for corpus-based studies of contemporary criticism: it enables researchers to trace how sequences of evaluative and metadiscursive moves translate discrete textual observations into shared cultural frames. The findings refine our understanding of the genre dynamics of Anglophone reviews in the era of digital communication and demonstrate that the decisive link is the reviewer's positioning (stance), which integrates the work's poetics, its sociocultural presence, and its paratextual organization into a coherent representation of the literary work as an object.

Key words: *literary criticism, review, literary work, Appraisal Theory, paratext, stance.*

Дата надходження статті: 03.11.2025

Дата прийняття статті: 10.12.2025

Опубліковано: 30.12.2025